

มติคณะรัฐมนตรี 11 เมษายน 2566 (เศรษฐกิจ-สังคม)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี

ณ ตึกสันติไมตรี (หลังนอก) ทำเนียบรัฐบาล

6. เรื่อง มาตรการการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลง : กรณีศึกษาการดัดแปลง

คณะรัฐมนตรีมีมติ

1. รับทราบมาตรการการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลง : กรณีศึกษาการดัดแปลง ตามที่คณะกรรมการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ

2. ให้กระทรวงการคลัง (กค.) เร่งรัดดำเนินการศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของมาตรการการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลง : กรณีศึกษาการดัดแปลง ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย (มท.) สำนักงบประมาณ (สงป.) สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการพิจารณาดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. รายงานว่า

1. หน่วยงานของรัฐมีการใช้รถดัดแปลง* ตั้งแต่ปี 2552 เพื่อนำไปใช้อำนวยความสะดวกในงานราชการและจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน ซึ่งปัจจุบันความต้องการจัดซื้อรถดัดแปลงเพื่อให้บริการแก่ชุมชนและจัดการระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของประชากรและชุมชน โดยจากข้อมูลระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของกรมบัญชีกลางตั้งแต่ปี 2552-2561 พบว่า มีสัญญาซื้อขายรถดัดแปลงระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบริษัทเอกชน จำนวน 1,721 โครงการ คิดเป็นมูลค่าเงินทั้งสิ้น 8,634.68 ล้านบาท ซึ่งเมื่อตรวจสอบจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างแล้วพบว่า มีประเด็นปัญหา ดังนี้

1.1 การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะในการจัดทำขอบเขตงาน (Terms of Reference: TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทใดบริษัทหนึ่งและมีการกำหนดราคากลางที่สูงเกินควร โดยรถดัดแปลงหลายประเภทไม่ได้มีการกำหนดคุณลักษณะและราคากลางไว้ตามมาตรฐานครุภัณฑ์ ดังนั้น หลายหน่วยงานจึงเลือกจัดซื้อโดยการสืบราคาและค้นหารายละเอียดของครุภัณฑ์จากแคตตาล็อกของผู้เสนอราคาซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทหรือบริษัทในเครือเพื่อทำการเปรียบเทียบราคาที่จะนำมากำหนดราคากลาง ทั้งที่เป็นการสืบราคาจากแหล่งเดียวกันและเมื่อเข้าสู่กระบวนการเสนอราคา มักพบว่า เป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกันหรือบริษัทในเครือเดียวกันที่เข้าร่วมเสนอราคาและหมุนเวียนกันเป็นผู้ชนะการประมูล

1.2 การเข้าเสนอราคาอาจไม่มีลักษณะเป็นการแข่งขัน โดยบริษัทที่ร่วมเสนอราคาได้เสนอราคาอยู่ในช่วงราคาเดียวกัน ประกอบกับระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐไม่ได้กำหนดจำนวนการเคาะประมูลของบริษัท ซึ่งการเสนอราคาประมูลของบริษัทบางแห่งมีการเคาะราคาเพียงรายละเอียด 1 ครั้ง และมีส่วนต่างของราคาที่ใกล้เคียงกันมากอยู่ระหว่าง 1,500-51,000 บาท ทำให้การเคาะราคาประมูลดังกล่าวอาจไม่มีลักษณะเป็นการแข่งขันการเข้าเสนอราคาที่แท้จริง อีกทั้งหน่วยงานของรัฐบางแห่งเลือกที่จะพิจารณาเพียงเอกสารเสนอราคาเท่านั้น

1.3 การจัดซื้อทดแทนราคาแพง โดยราคาตัวรถทดแทนและส่วนประกอบของรถเมื่อนำมาเทียบกับส่วนต่างราคาของสินค้าควบคุมประเภทยนต์แล้วพบว่า ราคาจำหน่ายปลีกเพิ่มขึ้นจากราคาโรงงานผลิตร้อยละ 29 และเมื่อหักต้นทุนการผลิตแล้วจะมีกำไรจากการประมูลร้อยละ 52.10 ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาตลาด

1.4 การเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้มีอำนาจอนุมัติให้จัดซื้อ เช่น การให้เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ เพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติให้บริษัทที่เสนอราคาได้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ

2. คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรเสนอมาตรการการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะทดแทน : กรณีศึกษาการทดแทน เพื่อป้องกันและปราบปรามทุจริตในการจัดซื้อทดแทนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในภาพรวมของประเทศ ป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ป้องกันความเสี่ยงในการกำหนดราคากลางของรถทดแทนอื่น ๆ ที่อาจสูงเกินควรและการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เสนอราคาให้รายใดรายหนึ่ง ดังนี้

มาตรการ/การดำเนินการ	หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย
(1) การจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ ราคาต้นทุน และผลตอบแทนตามปกติทางการค้าของยานพาหนะทดแทน : กรณีศึกษาการทดแทน ดังนี้ (1.1) พิจารณาดัชนีและอุปกรณ์ส่วนควบต่าง ๆ ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายทางการตลาด และภาษีการจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องของรถทดแทนให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันทางการค้าในเชิงคุณภาพ (1.2) ศึกษาลักษณะงานที่มีความจำเป็นในการใช้รถทดแทน โดยสอบถามไปยังหน่วยงานที่ประสงค์ใช้รถประเภทดังกล่าว ตลอดจนศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสถิติการใช้รถประเภทดังกล่าวของแต่ละหน่วยงาน เพื่อกำหนดมาตรฐานการออกแบบพร้อมราคา และเพื่อให้ครอบคลุมประเภทที่สอดคล้องกับบริบทการใช้งานในแต่ละพื้นที่ โดยคำนึงถึงมาตรฐานและต้นทุนที่แตกต่างกัน (1.3) กำหนดราคามาตรฐานรถทดแทน โดยหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (1.4) ในการดำเนินการในระยะต่อไป ให้พิจารณา	กระทรวงการคลัง (กค.) (กรมบัญชีกลาง) กระทรวงมหาดไทย (มท.) และสำนักงานงบประมาณ (สงป.)

กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลงอื่น ๆ โดยจัดลำดับความสำคัญจากสถิติการร้องเรียนที่เกี่ยวกับยานพาหนะดัดแปลงอื่น ๆ ตลอดจนมูลค่าความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านความคุ้มค่า ผลลัพธ์ ผลผลิต ผลกระทบ และความพึงพอใจต่อสาธารณชน	
(2) การบูรณาการข้อมูลเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลงฯ ดังนี้ (2.1) จัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อประกอบการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางของยานพาหนะดัดแปลงอื่น ๆ โดยจัดลำดับความสำคัญจากมูลค่าความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และจัดทำฐานข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อประกอบการจัดซื้อจัดจ้าง (2.2) นำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางที่แล้วเสร็จไปดำเนินการในระบบออนไลน์กลางของภาครัฐ และต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้	กค. มท. และ สงป.
(3) การตรวจสอบเชิงรุกเพื่อป้องกันการสมยอมราคาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของรถดัดแปลงเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่งในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลงฯ (3.1) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลงฯ (3.2) ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตระดับกระทรวง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตรวจสอบการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวโดยสร้างแรงจูงใจและยกระดับมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตและมาตรการคุ้มครองพยานให้เป็นไปตามหลักการสากล (3.3) ให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำมาตรการการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้สามารถอ้างอิงบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของยานพาหนะดัดแปลงฯ ไปพิจารณากำหนดเป็นตัวชี้วัดในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กค. มท. สงป. สำนักงาน ก.พ.ร. และ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(4) การดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากการประเมินติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ของประเทศไทยรอบที่ 2 ในหมวดการป้องกันการทุจริต และข้อเสนอแนะจากคู่มือพิชิตความเสี่ยงต่อการเกิดทุจริตในสัญญาภาครัฐจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย เช่น ประเด็นการขยายระยะเวลาการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ และแนวทางการประเมินความเสี่ยงต่อคุณธรรมจริยธรรมในระดับองค์กร ระดับกระบวนการ และระดับบุคคลและเครื่องมือจัดซื้อจัดจ้างสมัยใหม่มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความเหมาะสมมากขึ้น รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเผยแพร่การดำเนินงานผ่านทางเว็บไซต์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ต่อสาธารณะและประชาคมระหว่างประเทศต่อไป	กค. มท. และ สงป.
---	-------------------------

* รถดัดแปลง หมายถึง รถที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของรถจากเดิมตามที่ได้จดทะเบียนไว้กับกรมการขนส่งทางบก โดยในเรื่องนี้หมายถึงรถที่ดัดแปลงแล้วนำไปใช้อำนวยความสะดวกในงานราชการและจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน เช่น รถบรรทุกน้ำ รถบรรทุกขยะมูลฝอยและรถดูดสิ่งปฏิกูล